

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2017-07-21 Nr. 4D-2017/2-644
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Rokiškio rajono savivaldybės (toliau citatose ir tekste vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant medžių kirtimo klausimą.

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „[...] ponia A, gyv. [...], nesusitvarko iki galo savo ribos tarp mūsų sklypų“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „Nors daug pažeidimų jau aptvarkė, liko daug pažeidimų. Eglę tik truputį nugėję, ji ir toliau trukdo žiūrėti televizorių, spygliai krinta tiesiai į šulinį ir įėjimo plytelių, kurios žaliuoja ir samanoja [...]. Taip pat sklype liko didžiulė baltoji tuopa, jai jau apytikriai 80 metų. Per didelius vėjus bet kuriuo metu gali lūžti. [...]. Niekam neaišku, kas turėtų nupjauti tuopą. Jeigu baltoji tuopa užaugo tuo metu, kol nebuvo reglamentuojami atstumai tarp sklypų ribų, vadinasi dėl nupjovimo avarinio medžio atsakingų kaip ir nėra“;

2.3. „Taip pat prie sklypo ribos palikti nupjauti seni ir stori medžių kamienai. Ten veisiasi visokie parazitai ir yra didžiųjų širšių lizdai“;

2.4. „Ponia A gyvena [...]. Atvažiuoja labai retai [...]. [...] susitarti gražiuoju nesigauna.“

3. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo „pagalbos spręsti šiuos klausimus“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Skundo tyrimui reikšmingos aplinkybės

4. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarytos komisijos 2015-09-15 akte nurodyta:

„Komisija [...], išanalizavusi X skunde nurodytas aplinkybes, vyko [...] dėl medžių ir krūmų, augančių gretimame sklype [...] ir pažeidžiančių reikalaujamus atstumus iki sklypo ribos. Komisijai tiriant skundo aplinkybes vietoje dalyvavo gretimų ginčo sklypų savininkės: X ir A.

Komisija, apžiūrėjusi sklypus, nustatė:

1. Patikrinus gretimų [...] namų valdų sklypų ribą, ji atitinka kadastrinių matavimų planus, ginčo dėl ribos ir tarp sklypų esančios tinklo tvoros, nėra.

2. Medžiai ir krūmai, augantys sklype Nr. [...] (savininkė A), neatitinka reikalavimų ir auga per arti kaimyninio sklypo ribos pagal LR aplinkos ministro 2007-12-29 įsakymu Nr. D1-717 patvirtintas Medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklės:

eglė – 50 cm, lazdynai, medlieva, ieva, alyvų, ožekšnio krūmai – nuo 50 cm iki ribos, ąžuolas – 45 cm, kaštonas – 30 cm, baltoji tuopa – didžiulis medis prie ribos.

Sklypo [...] savininkė pageidauja, kad gretimo sklypo savininkai pašalintų medžius ir krūmus, kurie pasodinti pažeidžiant nustatytus reikalavimus, nes medžiai trukdo žiūrėti televizorių, gožia ir alina jos sklype pasodintus augalus, trukdo tinkamai naudotis žemės sklypu.

Sklypo [...] savininkė A sutinka pašalinti medžius, augančius greta sklypo [...] tvoros, tačiau prašo nustatyti ilgesnį terminą.

Komisija, atlikusi matavimus ir išklausiusi gretimų sklypų savininkų X ir A pasisakymus, siūlo:

1. Privačios valdos žemės sklypo Nr. [...] savininkei A tvarkyti nepažeidžiant kaimyninių sklypų savininkų interesų, nes medžiai ir krūmai neturi augti per arti sklypo ribos. Medžiai iki sklypo ribos gali augti 3,0 m atstumu; žemaūgiai medžiai, išaugantys iki 3,0 m aukščio – 2,0 m atstumu, krūmai ir gyvatvorės ne arčiau kaip 1,0 m; atstumas nuo medžio kamieno iki pastato – 5,0 m ir 10,0 m. iki pastato sienų su langais.

2. Ginčą bandyti spręsti taikiai, sudarant taikos sutartį abiem kaimyninių sklypų Nr. [...] savininkėms, A ir X.

3. Nepavykus ginčo išspręsti taikiai, kaimynėms nesutariant, ginčas gali būti sprendžiamas teisme įstatymų nustatyta tvarka.“

5. Savivaldybės [...] seniūnijos 2015-10-01 išduotas leidime saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams Nr. 73 nurodyta:

„Leidžiama pagal pateiktą prašymą A [...] žemės sklype, esančiame [...] namų valdoje iškirsti medžius ir krūmus, vadovaujantis Rokiškio r. sav. Administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarytos komisijos apžiūros aktu, sudarytu 2015 m. rugsėjo 15 d. [...]“

6. Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarytos komisijos 2016-10-07 akte nurodyta:

„[...] komisija [...] patikrino, ar žemės sklypo, esančio [...] savininkė A įvykdė [...] 2015-09-15 akte nurodytus pasiūlymus.

Komisija, apžiūrėjusi sklypą, nustatė, kad žemės sklypo, esančio [...] savininkė A, pagal 2015 m. spalio 1 d. Savivaldybės [...] seniūnijos išduotą leidimą saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo genėjimo darbams, kuris galiojo 1 metus nuo jo išdavimo datos, t. y. iki 2016 m. rugsėjo 30 d. atliko šiuos darbus:

1. Eglė – nugenėtos šakos;

2. Lazdynai – nupjauti (sklypo savininkė A 2016-09-27 raštu informavo Savivaldybės administracijos direktorių apie atliktus darbus ir pasižadėjo augančias atžalas pašalinti rudenį, nukritus lapams);

3. Medlieva – nupjauta;

4. Ieva – nupjauta;

5. Alyvos – nupjautos;

6. Ožekšnio krūmai – nupjauti;

7. ąžuolas – nupjautas;

8. Kaštonas – nupjautas;

9. Baltoji tuopa – nenupjauta (sklypo savininkė A 2016-09-27 raštu Savivaldybės administracijos direktoriui apie atliktus darbus informavo, kad šis medis auga valstybinėje žemėje).

Komisija nustatė:

1. A įvykdė Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarytos komisijos 2015-09-15 akte nurodytus pasiūlymus

– medžiai ir krūmai pašalinti (eglė, lazdynas, medlieva, ieva, alyva, ožekšniai, ažuolas, kaštonas), išskyrus baltąją tuopą, kuri, A teigimu, auga valstybinėje žemėje.

2. Atlikus žemės sklypo ribų matavimus nustatyta, kad baltoji tuopa auga žemės sklype, esančiame [...] (kadastro Nr. [...]), medžio kamienas yra už žemės sklypo, esančio [...] (kadastro Nr. [...]), ribos.

3. Baltoji tuopa buvo pasodinta ar savaimė išdygo tuo metu, kol dar nebuvo reglamentuojami atstumai iki kaimyninio sklypo (preliminarus medžio amžius yra apie 60 – 80 metų) ribos, todėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-12-29 įsakymo Nr. D1-717 „Dėl medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 705 patvirtintu statybos techniniu reglamentu STR 2.02.01:2004 „Gyvenamieji pastatai“ nuostatos negalioja. Pažymėtina, jog taisyklės įsigaliojo 2008-01-06, o statybos techninis reglamentas – 2004-02-13, todėl šių teisės aktų nustatyti reikalavimai gali būti taikomi tik po jų įsigaliojimo pasodintiems augalams.

4. Ginčas dėl to, kad seniau pasodinti želdiniai pažeidžia kaimynų interesus, gali būti sprendžiamas civiline tvarka vadovaujantis Civilinio kodekso nuostatomis:

„4.42 straipsnis. Teisė į kaimyninio sklypo medžių, krūmų ir kitų augalų dalis bei jų vaisius

1. Žemės sklypo savininkas turi teisę nupjauti ir pasilikti sau kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknis ir šakas, esančias jo žemės sklype, prieš tai išpėjęs kaimyninio žemės sklypo savininką ir nustatęs terminą jas pašalinti, bet per nustatytą terminą nesulaukęs jų pašalinimo.

2. Tokia teisė nesuteikiama žemės sklypo savininkui, jeigu kaimyniniame sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknys ir šakos, esančios jo žemės sklype, netrukdo naudoti žemės sklypą.

3. Visais atvejais žemės sklypo savininkas įgyja nuosavybės teisę į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų šakų, esančių jo žemės sklype, ir į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių kitų augalų stiebų, šakų ir šaknų, esančių jo žemės sklype.“

Komisija siūlo:

Ginčas dėl to, ar seniau pasodinti želdiniai nepažeidžia kaimynų interesų, gali būti sprendžiamas civiline tvarka. Gretimo sklypo savininkui nepaisant teisėtų pretenzijų ir nesiekiant susitarimo ginčas gali būti sprendžiamas teisme įstatymų nustatyta tvarka.“

7. Savivaldybės administracijos 2016-10-07 rašte Nr. SD-5.46-2313, adresuotame Pareiškėjai, nurodyta:

„2015 m. spalio 1 d. Savivaldybės [...] seniūnija A išdavė leidimą saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams, kuris galiojo 1 metus nuo jo išdavimo datos, t. y. iki 2016 m. rugsėjo 30 d.

2016-09-12 A buvo išsiųstas raštas Nr. SD-5.25-2058 „Dėl medžių ir krūmų pašalinimo žemės sklype [...]“.

2016-09-27 A raštu informavo Savivaldybės administracijos direktorių apie atliktus darbus.

2016-10-07 Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-09-09 įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ [sudaryta komisija] patikrino, ar žemės sklypo, esančio [...] savininkė A įvykdė Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015 m. rugsėjo 9 d. įsakymu Nr. AV-703 „Dėl komisijos sudarymo“ sudarytos komisijos 2015-09-15 akte nurodytus pasiūlymus.

Komisija nustatė, kad akte nurodyti medžiai ir krūmai pašalinti (eglė (nugenėtos šakos), lazdynai, medlieva, ieva, alyva, ožekšniai, ažuolas, kaštonas), išskyrus baltąją tuopą, kuri, A teigimu, auga valstybinėje žemėje. 2016-10-13 Savivaldybės administracija raštu Nr. SD5.29-2262 „Dėl žemės sklypo [...]“ kreipėsi į Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos Rokiškio skyrių prašydama paaiškinti, ar minėtas medis auga valstybinėje ar privačioje žemėje.

Komisija taip pat nustatė, kad baltoji tuopa buvo pasodinta ar savaime išdygo tuo metu, kol dar nebuvo reglamentuojami atstumai iki kaimyninio sklypo (preliminarus medžio amžius yra apie 60 – 80 metų) ribos, todėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007-12-29 įsakymo Nr. D1-717 „Dėl medžių ir krūmų veisimo, vejų ir gėlynų įrengimo taisyklių patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003-12-24 įsakymu Nr. 705 patvirtintu statybos techniniu reglamentu STR 2.02.01:2004 „Gyvenamieji pastatai“ nuostatos negalioja. Pažymėtina, jog taisyklės įsigaliojo 2008-01-06, o statybos techninis reglamentas – 2004-02-13, todėl šių teisės aktų nustatyti reikalavimai gali būti taikomi tik po jų įsigaliojimo pasodintiems augalams.

Ginčas dėl to, kad seniau pasodinti želdiniai pažeidžia kaimynų interesus, gali būti sprendžiamas civiline tvarka vadovaujantis Civilinio kodekso nuostatomis:

„4.42 straipsnis. Teisė į kaimyninio sklypo medžių, krūmų ir kitų augalų dalis bei jų vaisius

1. Žemės sklypo savininkas turi teisę nupjauti ir pasilikti sau kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknis ir šakas, esančias jo žemės sklype, prieš tai išpėjęs kaimyninio žemės sklypo savininką ir nustatęs terminą jas pašalinti, bet per nustatytą terminą nesulaukęs jų pašalinimo.

2. Tokia teisė nesuteikiama žemės sklypo savininkui, jeigu kaimyniniame sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknys ir šakos, esančios jo žemės sklype, netrukdo naudoti žemės sklypą.

3. Visais atvejais žemės sklypo savininkas įgyja nuosavybės teisę į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų šakų, esančių jo žemės sklype, ir į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių kitų augalų stiebų, šakų ir šaknų, esančių jo žemės sklype.“

Ginčas dėl to, ar seniau pasodinti želdiniai nepažeidžia kaimynų interesų, gali būti sprendžiamas civiline tvarka. Gretimo sklypo savininkui nepaisant teisėtų pretenzijų ir nesiekiant susitarimo ginčas gali būti sprendžiamas teisme įstatymų nustatyta tvarka.“

8. Pareiškėjos 2017-02-03 prašyme aplinkos ministrui (prašymas buvo persiųstas nagrinėti Panevėžio regiono aplinkos apsaugos departamentui, o šis persiuntė pagal kompetenciją nagrinėti Savivaldybės administracijai) nurodyta:

„2015 m. rugsėjo 9 d. kreipiausi į Rokiškio raj. [...] seniūniją dėl nesutarimų su kaimyne A (gyv. [...]). Konfliktas kilo dėl medžių ir krūmų, augančių tarp sklypų ribos, pašalinimo.

Aukšti medžiai ir krūmai trukdo žiūrėti televizorių, gožia ir alina sklype pasodintas daržoves, naudotis žemės sklypu.

Todėl 2015-09-15 buvo sudaryta Rokiškio rajono ir [...] seniūnijos komisija. Taip pat dalyvavau aš – X ir A. Komisija nustatė visus neatitikimus. Bet A panaikino tik dalį šių pažeidimų. Liko nenupjauta eglė ir didelė sena baltoji tuopa. Komisija nustatė, kad tuopa auga valstybinėje žemėje. Todėl noriu sužinoti, kas atsakingas tuopos nupjovimu.

[...]

Taip pat liko nesutvarkyti atstumai tarp sklypo ribų ir medžių kamienų ir pastato sienų su langais.

Komisija siūlė aiškintis teisiniu keliu, tačiau aš lėšų tam neturiu.

[...].“

9. Savivaldybės administracijos 2017-03-10 atsakyme Nr. SD-5.25-658 į Pareiškėjos 2017-02-03 prašymą (žr. šios pažymos 8 punktą) nurodyta:

„2016 m. spalio 7 d. Savivaldybės administracija raštu Nr. SD-5.46-2313 „Dėl medžių ir krūmų pašalinimo žemės sklype [...]“ Jums buvo išaiškintos visos teisės dėl medžių ir krūmų šalinimo.

Vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 6 dalimi, „skundas nenagrinėjamas, jeigu tuo pačiu klausimu teismas jau yra priėmęs sprendimą arba tas pats viešojo administravimo subjektas yra priėmęs administracinės procedūros sprendimą ir asmuo nepateikia

naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinės procedūros sprendimą, taip pat jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų paaiškėjimo dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai“.

Ginčą siūlome spręsti Civilinio proceso tvarka pasinaudojant valstybės garantuojama teisine pagalba.“

10. Nekilnojamo turto registro duomenimis žemės sklypas, esantis [...], nuosavybės teise priklauso A ir Lietuvos Respublikai.

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

11. Seimo kontrolierių įstatymas:

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslas

„Seimo kontrolierių veiklos tikslas – ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms. [...]“;

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriami skundai

1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“;

13 straipsnis. Skundų pateikimas

1. Pareiškėjas turi teisę pateikti Seimo kontrolieriui skundą dėl pareigūnų piktnaudžiavimo ar biurokratizmo, jei mano, kad tuo buvo pažeistos jo teisės ir laisvės.

[...]“

12. Civilinis kodeksas:

4.42 straipsnis. Teisė į kaimyninio sklypo medžių, krūmų ir kitų augalų dalis bei jų vaisius

„1. Žemės sklypo savininkas turi teisę nupjauti ir pasilikti sau kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknis ir šakas, esančias jo žemės sklype, prieš tai išpėjęs kaimyninio žemės sklypo savininką ir nustatęs terminą jas pašalinti, bet per nustatytą terminą nesulaukęs jų pašalinimo.

2. Tokia teisė nesuteikiama žemės sklypo savininkui, jeigu kaimyniniame sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknys ir šakos, esančios jo žemės sklype, netrukdo naudoti žemės sklypą.

3. Visais atvejais žemės sklypo savininkas įgyja nuosavybės teisę į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų šakų, esančių jo žemės sklype, ir į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių kitų augalų stiebų, šakų ir šaknų, esančių jo žemės sklype.“

13. Vietos savivaldos įstatymas:

6 straipsnis. Savarankiškosios savivaldybių funkcijos

„Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...]“

26) kraštovaizdžio, nekilnojamųjų kultūros vertybių ir savivaldybės įsteigtų saugomų teritorijų tvarkymas ir apsauga, savivaldybės teritorijoje esančių želdynų, želdinių apsauga, tvarkymas ir kūrimas, inventorizacijos, apskaitos, atskirųjų želdynų žemės sklypų kadastrinių matavimų ir įrašymo į Nekilnojamojo turto registrą organizavimas ir stebėseną;

[...]“

14. Želdynų įstatymas:

15 straipsnis. Želdynų ir želdinių savininkų ir valdytojų teisės ir pareigos

„[...]“

2. Želdynų ir želdinių savininkai ir valdytojai turi teisę:

1) privačioje žemės valdoje esančius želdynus ir želdinius, kurie teisės aktais nėra priskirti saugotiniams, tvarkyti savo nuožiūra, nepažeidžiant kaimyninių žemės sklypų ir namų valdų savininkų, valdytojų ar naudotojų interesų;

[...].“

15. Viešojo administravimo įstatymas:

19 straipsnis. Administracinė procedūra ir jos dalyviai

„1. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant asmens skundą ar pranešimą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde ar pranešime, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.

[...]“;

23 straipsnis. Skundo priėmimas ir nagrinėjimas

„[...]“

6. Skundas nenagrinėjamas, jeigu tuo pačiu klausimu teismas jau yra priėmęs sprendimą arba tas pats viešojo administravimo subjektas yra priėmęs administracinės procedūros sprendimą ir asmuo nepateikia naujų faktinių duomenų, leidžiančių ginčyti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinės procedūros sprendimą, taip pat jeigu nuo skunde nurodytų pažeidimų paaikškinimo dienos iki skundo padavimo dienos yra praėję daugiau kaip 6 mėnesiai. Apie sprendimą nenagrinėti skundo pranešama asmeniui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos.

[...]“

16. Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose (nauja teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2015-09-01) **Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklėse** įtvirtinta:

„4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Asmens prašymo nagrinėjimas** – institucijos veikla, apimanti asmens prašymo priėmimą, įregistravimą, esmės nustatymą ir atsakymo asmeniui parengimą.

4.2. **Atsakymas** – atsižvelgiant į prašymo turinį, žodžiu ar raštu asmeniui teisės aktų nustatyta tvarka suteikiama administracinė paslauga, įteikiama prašomo administracinio akto kopija, nuorašas ar išrašas, išdėstoma institucijos nuomonė apie asmens kritiką, pasiūlymus ar pageidavimus.

[...]“;

„12. Prašymas, su kuriuo tas pats asmuo per vienus metus kreipiasi į instituciją tuo pačiu klausimu, kurį institucija jau išnagrinėjo ir pateikė atsakymą, arba jeigu paaikškėja, kad tuo pačiu klausimu sprendimą yra priėmęs teismas, pakartotinai nenagrinėjamas, jeigu nenurodomos naujos aplinkybės, sudarančios prašymo pagrindą, ar nepateikiami papildomi argumentai, leidžiantys abejoti ankstesnio atsakymo pagrįstumu. Kai pakartotinis prašymas nenagrinėjamas, institucija per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo institucijoje praneša asmeniui nenagrinėjimo priežastis“;

„50. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame, vadovaujantis Taisyklių 12, 38, 39–42 punktais, pranešime apie asmens prašymo nenagrinėjimo priežastis nurodoma tiksli atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

Tyrimo išvados

17. Pareiškėja iš esmės skundžiasi kaimyninio žemės sklypo savininko veiksmais (neveikimu), tvarkant privačioje žemės valdoje esančius želdynus ir želdinius. Pareiškėja nurodo, kad šiuo klausimu kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

Seimo kontrolierius, įvertinęs Pareiškėjos skunde nurodytas aplinkybes, teisinį reglamentavimą, pacituotą šioje pažymoje, ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes, tyrimo išvadas pateikia šiomis dalimis:

17.1. dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant privačioje žemės valdoje esančių želdynų ir želdinių tvarkymo klausimą;

17.2. dėl teisės į gerą viešą administravimą pažeidimo.

Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant privačioje žemės valdoje esančių želdynų ir želdinių tvarkymo klausimą

18. Vadovaujantis teisės aktais, reglamentuojančiais želdynų ir želdinių tvarkymo klausimus (žr. šios pažymos 13–14 punktus), **želdynų ir želdinių savininkai ir valdytojai turi teisę privačioje žemės valdoje esančius želdynus ir želdinius, kurie teisės aktais nėra priskirti saugotiniams, tvarkyti savo nuožiūra**, nepažeidžiant kaimyninių žemės sklypų ir namų valdų savininkų, valdytojų ar naudotojų interesų. Tuo atveju, jeigu medžiai priskirti saugotiniams, jų kirtimui ar kitokiam pašalinimui, genėjimui savivaldybės išduoda leidimus. Be to, pagal Civilinio kodekso nuostatas (žr. šios pažymos 12 punktą), žemės sklypo savininkas turi teisę nupjauti ir pasilikti sau kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknis ir šakas, esančias jo žemės sklype, prieš tai įspėjęs kaimyninio žemės sklypo savininką ir nustatęs terminą jas pašalinti, bet per nustatytą terminą nesulaukęs jų pašalinimo; tokia teisė nesuteikiama žemės sklypo savininkui, jeigu kaimyniniame sklype augančių medžių, krūmų, kitų augalų šaknys ir šakos, esančios jo žemės sklype, netrukdo naudoti žemės sklypą; visais atvejais žemės sklypo savininkas įgyja nuosavybės teisę į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių medžių, krūmų šakų, esančių jo žemės sklype, ir į vaisius, gautus nuo kaimyniniame žemės sklype augančių kitų augalų stiebų, šakų ir šaknų, esančių jo žemės sklype.

Pažymėtina, kad Seimo kontrolierius neturi įgaliojimų tirti ir vertinti, ar saugotini medžiai atitinka kriterijus, dėl kurių gali būti kertami arba ne, nes tam reikalingos specialiosios žinios. Seimo kontrolierius pagal jam suteiktą kompetenciją vertina skundžiamas aplinkybes tik teisės taikymo aspektu, t. y., ar Savivaldybės administracijos pareigūnai, spręsdami Pareiškėjos nurodytą problemą, veikė laikydamiesi teisės aktų.

Kaip nustatyta tyrimo metu, Pareiškėjai kreipusis į Savivaldybės administraciją dėl kaimyniniame žemės sklype esančių želdynų ir želdinių tvarkymo, Savivaldybės administracijos direktoriaus 2015-09-09 įsakymu buvo sudaryta komisija (žr. šios pažymos 4 punktą). Komisija Pareiškėjos nurodytas aplinkybes (kad „medžiai trukdo žiūrėti televizorių, gožia ir alina jos sklype pasodintus augalus, trukdo tinkamai naudotis žemės sklypu“) aiškinosi vietoje ir kaimyninio žemės sklypo savininkei A pasiūlė želdynus ir želdinius „tvarkyti nepažeidžiant kaimyninių sklypų savininkų interesų, nes medžiai ir krūmai neturi augti per arti sklypo ribos“. Savivaldybės administracijos pareigūnai A 2015-10-01 išdavė leidimą saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams. Komisija, 2016-10-07 vietoje patikrinusi, ar A įvykdė komisijos 2015-09-15 akte nurodytus pasiūlymus, nustatė, kad „akte nurodyti medžiai ir krūmai pašalinti (eglė (nugenėtos šakos), lazdynai, medlieva, ieva, alyva, ožekšniai, ąžuolas, kaštonas), išskyrus baltąją tuopą“ (žr. šios pažymos 6 punktą). Pareiškėja Savivaldybės administracijos 2016-10-07 raštu buvo informuota apie komisijos nustatytus faktus, taip pat apie tai, kad, nesusitarus su kaimyninio žemės sklypo savininku, kilusį ginčą Pareiškėja turėtų spręsti teismine tvarka (žr. šios pažymos 7 punktą). 2017-03-10 Savivaldybės administracijos raštu Pareiškėja buvo informuota ir apie tai, kad ginčą teismine tvarka galinti spręsti pasinaudodama valstybės garantuojama teisine pagalba (žr. šio pažymos 9 punktą).

Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius daro išvadą, kad Savivaldybės administracijos pareigūnai ėmėsi veiksmų Pareiškėjos nurodytoms aplinkybėms dėl kaimyniniame žemės sklype esančių želdynų ir želdinių tvarkymo tirti, veikė taip, kaip pagal teisės aktus privalėjo veikti, todėl Pareiškėjos skundą pripažįsta nepagrįstu.

19. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad komisijos, kurios nariu, be kitų, buvo ir Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos pareigūnas, 2016-10-07 akte yra nustatyta: „atlikus žemės sklypo ribų matavimus nustatyta, **kad baltoji tuopa auga žemės sklype, esančiame [...]** (kadastro Nr. [...]), **medžio kamienas yra už žemės sklypo, esančio [...]** (kadastro Nr. [...]), **ribos**“ (žr. šios pažymos 6 punktą). Tuo tarpu A teigimu baltoji tuopa „**auga valstybinėje žemėje**“ (žr. šios pažymos 6 punktą). Kaip nurodyta šios pažymos 10 punkte, nekilnojamo turto registro duomenimis **žemės sklypas, esantis [...], nuosavybės teise bendrai priklauso ir A, ir Lietuvos Respublikai**.

Taigi šiuo atveju už medžio (baltosios tuopos) kirtimą, genėjimą ar kitokį tvarkymą yra atsakingi bendraturčiai [A ir Lietuvos Respublika (valstybinės žemės patikėtiniu laikoma Nacionalinės žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos)], todėl Pareiškėja klausimą dėl baltosios tuopos kirtimo, genėjimo ar kitokio tvarkymo turėtų spręsti tariantis kartu su bendraturčiais. Nesutarus, ginčo atveju, šis klausimas gali būti sprendžiamas teismine tvarka. Tuo atveju, jeigu Pareiškėja atitinka Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatyme nustatytas valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo sąlygas, ji turi teisę gauti valstybės garantuojamą teisinę pagalbą.

Dėl teisės į gerą viešą administravimą pažeidimo

20. Seimo kontrolierius, įvertinęs Savivaldybės administracijos 2017-03-10 rašto Nr. SD-5.25-658 „Dėl X prašymo“ turinį (žr. šios pažymos 9 punktą) ir atsižvelgęs į teisės aktų nuostatas, pacituotas šios pažymos 15-16 punktuose, padarė išvadą, kad Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą buvo pažeista dėl šių priežasčių:

1) Savivaldybės administracija, priėmusi sprendimą nenagrinėti Pareiškėjos prašymo, vadovavosi Viešojo administravimo įstatymo 23 straipsnio 6 dalimi, nors turėjo vadovautis Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių 12 punktu, kadangi Savivaldybės administracija 2016-10-07 rašte nebuvo priėmusi administracinės procedūros sprendimo;

2) Pareiškėjai apie pakartotinio prašymo nenagrinėjimo priežastis turėjo būti pranešta per 5 darbo dienas nuo pakartotinio prašymo užregistravimo institucijoje, tačiau tai nebuvo padaryta – atsakymas išsiųstas praėjus ilgesniam nei 5 darbo dienų terminui;

3) pranešime apie prašymo nenagrinėjimą nebuvo nurodyta tiksli atsakymo apskundimo tvarka ir institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimas (-ai) ir adresas (-ai), taip pat terminas (-ai), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas, taip nesilaikant Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių 50 punkto reikalavimų.

Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius šią tyrimo dalį pripažįsta pagrįsta ir Savivaldybės administracijai rekomenduoja atsižvelgti į šiame punkte išdėstytus pažeidimus ir užtikrinti, kad ateityje Savivaldybės administracijos pareigūnai, rengdami atsakymus į asmenų prašymus, tinkamai vadovautųsi Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių nuostatomis.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

21. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundą dėl Rokiškio rajono savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, sprendžiant privačioje žemės valdoje esančių želdynų ir želdinių tvarkymo klausimą, atmesti.

22. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo tyrimo dalį dėl teisės į gerą viešą administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

23. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktais, Seimo kontrolierius **Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriui** rekomenduoja atkreipti dėmesį į šios pažymos 20 punkte išdėstytus pažeidimus ir užtikrinti, kad ateityje Savivaldybės administracijos pareigūnai, rengdami atsakymus į asmenų prašymus, tinkamai vadovautųsi Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių nuostatomis.

24. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau šią rekomendaciją išnagrinėti ir apie jos nagrinėjimo rezultatus Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių (pateikiant informaciją pagrindžiančius dokumentus) informuoti iki **2017-08-21**.

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys